

Josep Palau-Fabre

L'alosa i el rossinyol (record d'Alguer)

(París, abril del 1956)

in Cap d'Any – Raixa 1957

Editorial Moll, Palma de Mallorca, 1957

L'any passat vaig anar a Alguer per conèixer la ciutat i per constatar la vivència miraculosa del català en aquell punt del Mediterrani tan aïllat de la resta dels països de parla catalana. ¿Per què, malgrat la bona, la immillorable acollida dels algueresos, malgrat la simpatia natural de la ciutat, malgrat el temps esplèndid que va regnar durant la meva estada, no en vaig tornar amb la joia, amb el vigor moral i psíquic amb que torno sempre del Mediterrani?

[...] Fins aleshores, sempre que havia anat al Mediterrani (Costa Brava, Eivissa, Costa Vermella, Costa Blava, Venècia, Siracusa o Agrigent), m'havia banyat en platges o cales orientades, més o menys, de cara a sol llevant. Per primera vegada, a Alguer, havia passat una temporada banyant-me i vivint en una ciutat-platja orientada cap a sol ponent. No podia creure que la diferència fos tan gran! Em refereixo a la diferència de sensibilitat. Fins aleshores, anar al Mediterrani, i banyar-s'hi, havia volgut dir per a mi veure sorgir el sol del mar; un sol jove, rentat, fresc, que s'hi reflectia i el feia brillar com una safata d'argent; que brandia, davant dels meus ulls, el tall de mil espases que em colpien i em regeneraven. Per primera vegada, a Alguer, el sol em venia per l'esquena, com un traïdor, no em donava la cara, i quan la donava era a final de jornada: el sol es colgava supremament en el mar, melangiós, fent adéu amb els seus mocadors de foc.

Seria estúpid pretendre la superioritat d'una visió sobre l'altra, d'una experiència sobre l'altra, però el que sí em sembla evident des d'aquell dia és que aquestes dues maneres de viure (de cara a sol llevant o de cara a sol ponent) afaïçonen la sensibilitat d'una manera ben distinta cada una o, millor, creen dues sensibilitats completament diferents: la sensibilitat llevantina i la sensibilitat ponentina. Com que no sóc un erudit ni ho pretenc, no puc aplegar les dades que voldria per a arrodonir aquesta tesi, però les poques que posseeixo em semblen confirmar-me-la plenament. Ara comprenc el que tenen de comú, malgrat llurs enormes diferències, la sensibilitat napolitana, la galaico-portuguesa (amb la *saudade*) i, possiblement, la dels altres pobles cèltics: són sensibilitats ponentines, elegíiques o enyorívoles. La nostra és, o la meva és almenys i serà sempre, malgrat totes les calamitats, una sensibilitat matutina, joiosa, d'engrescament.

Vaig anar a Alguer com a català i m'ha procurat una experiència d'home. No crec que sigui menyspreable. Però la pròxima vegada que vagi a Alguer hauré d'instal·lar-me a Porto Comte, una cala orientada cap al sud. Llàstima que a llevant hi hagi un penitenciar. Les autoritats haurien de procurar el recobrament íntegre d'aquesta cala meravellosa.

L'alosa canta l'alba i el rossinyol el crepuscle. ¿Qui mai ens dirà per què? Però Shakespeare ens ensenya que l'un i l'altre canten, per als amants, el moment únic i suprem de l'amor.

(pagg. 157-160)